# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 96.

Z KRAKOWA DNIA 1 GRUDNIA 1824 ROKU WE SRODĘ.

*Z Warszawy d. 22 Listopada.*

Rocznica Imienin Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xięcia Michała, oraz Swięto wszystkich orderów Rossyyskich, obchodzone było dnia 20 b. m. w stolicy Królestwa Polskiego z przyzwoitą okazałością. W godzinach rannych odprawiło się nabożeństwo w Kaplicy Zamkowey, tudzież w Kościele Metropolitalnym Sgo Jana, na którem znaydowały się Władze Rządowe i lud licznie zebrany. Wieczorem miasto oświecono.

---

*Do Redaktora Gazety Warszawskiey.*

*— Artykuł nadesłany. —*

Pisma publiczne ogłosiły nową stratę, którą poniosła oyczyzna nasza śmiercią ś. p. Badeniego, i nic nie było przepomnianem, coby tę stratę wystawić mogło tak, iak ią powinien uczuć prawy Polak, mąż, oyciec i obywatel. — Dzięki piórom wzorowym znakomitych Pisarzy i tym Mówcom szanownym, którzy przy każdey podobney sposobności, czynią miłą kraiowi ofiarę z swego uczucia i talentu! Jedna tylko ważna okoliczność została pominiętą.

Przy wyrażeniu się (w Artykule nadesłanym,) "że oyczyzna utraca w tym Mężu przykładnego Obywatela i Urzędnika, a dzieci oyca nayczkliwszego, i t. d.,, opuszczono dostoyną iego małżonkę, która na pierwsze przeczucie iego słabości, w porze czasu naynieprzyiaźnieyszey, wybrała się z Krakowa do Warszawy, i byłaby odniosła pociechę z wylania swey tkliwey troskliwości, na ulżenie mu w ostatnich cierpieniach, gdyby nie nadzwyczayne zepsucie dróg, które nagłą podróż i przybycie do Warszawy o dwa dni spóźniwszy, niedozwoliły iey dzielić z dziećmi swemi starań i trudów o zachowanie naylepszego męża i oyca.,

Nie mogąc przenieść na sobie: aby to, lubo niewinne przepomnienie, które się do pism i głosów publicznych wcisnęło, nie zostało sprostowanem, upraszam WPana, abyś te kilka wyrazów słuszności, i szacunkowi dla prawdy poświęconych, w swem piśmie umieścił.

O. P.

*Ze Lwowa d. 22 Listopada.*

**Okólnik**
C. K. Rządu kraiowego.
Którym przeniesienie komercyialnego urzędu cłowego z Baranowa do Niepołomic obwieszcza się.

Dekretem wysokiey Kamery nadworney pod dniem 3 Września r. b. do liczby 31713 zapadłym, potwierdzone zostało rozporządzenie C. K. Galicyyskiey Administracyi dochodów cłowych, na mocy którego były w Baronowie komercyialny Urząd cłowy na dniu 1 Lutego 182 do Niepołomic, gdzie predtem tylko Urząd dla codziennego handlu zostawał, przeniesiony, a natomiast w Baranowie iedynie tylko urząd dla codziennego handlu iest zostawiony. Co ninieyszym do powszechney wiadomości podaie się.

We Lwowie d. 9 Października 1824.
*(Podpisy.)*

---

Na iarmarku w Grodku d. 2 Czerwca r. b. odebrały następuiące osoby wyznaczone ze Skarbu nagrody dla podźwignienia chowu koni i bydła: 1) Za naypięknieysze źrebce po stadnikach skarbowych po 20 Cz. Zł. w złocie poddani: Jan Gunderman z Weissenburga, Filip Arend z Weinberga i Tomasz Lambay z Rodatycz. 2) Za naypięknieysze po stadnikach skarbowych klaczki po 6 Cz. Zł. w złocie poddani: Pietr Lang i Fryderyk Gillmann z Dornfeldu, Jan Bredy z Weinbergen, Leopold Kühner i Daniel Koch z Chroma i Mikołay Szeffer z Burgthalu.

*Z Paryża d. 15 Listopada.*

Wczoray prezydował Król na wielkiey gabinetowey radzie, na którą wezwano pięciu Ministrów stanu (Xcia Tarentu, Hr. Vaublanc, Lainé, Dupont i Martignac) i dwoch radców stanu (Hr. Portalis i P. de la Bouillerie.) Za panowania zmarłego Króla dwa razy tylko była gabinetowa rada. Zresztą nieprawda iakoby celem tey rady było nowe przełożenie z strony Hiszpanii przeciw odciągnieniu woyska osadniczego.

D. 13 b. m. narada Ministrów u Hr. Villele trwała 4 godziny.

Krol posłał radzie szpitalów 25 000 Fr. ażeby za te pieniądze wdowy po woyskowych, ktore cierpią nieuleczone choroby, w szpitalach były umieszczone.

Gdy J. K. M. powracał z ogólnego szpitala powoz iego trącił ubogą 66letnią wdowę po kawalerze dwoch krzyżow S. Ludwika. Na iey krzyk kazał Król stanąć, i dowiedziawszy się, że lekko tylko była skaliczona, wyznaczył iey zaraz 400 Fr. pensyi. Wdowa ta nazywa się Rolley.

Wicehrabia Flavigny, sekretarz poselstwa naszego w Lizbonie, poiechał tam przed kilku dniami z pismami napowrót.

Przybył tu Lord Granville, mianowany Posłem Angielskim przy Dworze naszem.

Hr. Aglie, Poseł Sardyński w Londynie przybył tu ztamtąd d. 13 w nadzwyczaynem poselstwie

Dziennik Gwiazda utrzymuie, iż na granicy Hiszpanskiey nie będzie abserwacyyny korpus utworzony, ponieważ osady w Kadyxie i Barcelonie, tudzież pozostać się maiące w Madrycie dwa pułki Szwaycarow na żołdzie naszem zostaią-

ce, do tatecznemi są do utrzymania spokoyności na półwyspiu.

Minister spraw wewnętrznych wyznaczył Prefektom departamentów Nadreńskich, które przez powodzie uszkodzonemi zostały, na tymczasowe wsparcie 60.000 Fr.

Minister woienny Clermont-Tonnerere zapozwał d. 31 z. m. iednego z tuteyszych mieszkańców o zapłacenie mu lennego czynszu, który mu wyrokiem Parlamentu 1785 iako spadek po dziadzie przyznany został. Ciekawy iest wyrok sądu, ponieważ od 34 lat wszystkie prawa lenne ustawami, które przez konstytucyią zatwierdzone zostały, są zniesione.

Pod tytułem: "Sławny Portugalczyk", wyszedł tu teraz z pod prassy romans w 2 częściach, którego mienią bydź autorem Augustyna Iturbide.

Pomiędzy licznemi w Museum Turyńskiem znaydującemi się Egipskiemi pismami na papierusie, wynalazł Pan Champollion mło szy 20 rękopismów historyczney osnowy, które tyczą się 18 i 19 Faraona Manetońskiey dynastyi.

Arabski duchowny z Antiochii, Isaia, który przez Turkow skaleczony został i teraz znayduie się w Melun, otrzymał od Ministra Domu Królewskiego 300 Fr.

Oddany ieszcze za rządu Napoleona do druku wielki naukowy opis Egiptu, ma nakoniec w tym ieszcze roku bydź ukończony.

Snycerz Saget w Bordeaux zrobił popiersie Montesqu'eu, które tak mu się pięknie udało, że Wielki Pieczętarz rozkazał porobić z niego kopiie, które w salach posiedzeń wszystkich wyższych Sądów w całey Monarchii będą umieszczone.

Wielu znakomitych Hiszpanów przeiechało w tych dniach przez Tuluzę, udaiących się na Jubileusz do Rzymu.

Arcybiskup Ewory otrzymał kapelusz Kardynalski.

*Z Madrytu d. 6 Listopada.*

Xżę Maxymilian Saski przybędzie d. 20 b. m. do Segowii, a ztamtąd uda się w towarzystwie Rodziny Królewskiey do St. Ildefonso. Spodziewamy się, że Dwór około 20 Grudnia ziedzie do stolicy tuteyszey.

Onegday rano przybył tu P. Zea Bermudez i po czterechgodzinnem naradzeniu się z innemi Ministrami odiechał na powrót do Eskurial.

Poseł Rossyyski bywa często w Eskurial. Xżę Infantado przepędził w tych dniach 3 godziny u niego.

Liczba pozostać się u nas maiącego woyska Francuzkiego na osadach wynosi: w Kadyxie, 10000, w Pampelonie, Figueras i Urgel po 2000 ludzi, w San Sebastian 1500, a w Barcelonie 6000 ludzi.

Wyrok zabraniaiący przyięcia do gwardyi Krolewskiey officerów z dawnego woyska lub iakiekolwiek stosunki z zniesionym rządem maiących, cofniony zapewne został z niepodobieństwa iego uskutecznienia. Dla bycia na przyszłość umieszczonem w gwardyi nie potrzeba iak tylko oczyszczenia się z dawnieyszego politycznego postępowania, 18 lat wieku, bydź szlachcicem i okazania 4000 realow rocznego dochodu.

Na mocy nowego wyroku zaciągaiący się do służby ochotney milicyi u-

wolnionemi są od służby w woysku liniiowem. Powołane z powodu oddalenia woyska Francuzkiego milicyie do czynney służby, wynosić będą do 55,000 głów.

Wszystkie za rządu Stanów drukowane xiążki oddane bydź muszą pod roztrząśnienie wyznaczoney kommissyi.

Trzynaście naszych Uniwersytetów, pomiędzy któremi Madrycka, Toledańska i Sewilska, otworzą d. 18 b. m. swoie kursa.

Gdy termin dostawienia się przed wskazanemi władzami członków taynych towarzystw upłynął, przeto niedopełniających tego rozkazu, a przecież znanych iako do nich należących, nakazano uwięzić i dobra ich zaiąć. Liczba uwięzionych z tego powodu w Leon, Asturyi i Galicyi dochodzi już do 300, po większey części właścicielów gruntowych i kupców bogatych. X, Posada, który pod rządem Stanów Biskupem Murcyi mianowany został, nie uczyniwszy zadosyć rządowi zrzeczenia się tego mianowania, został uwięziony, i z Taledo posłano do Murcyi dwóch kanoników dla kierowania sprawą przeciw temu Prałatowi.

Byłemu Ministrowi woiennemu Zarco del Valle, który przeniósł się na mieszkanie do Daimiel (w prowincyi Mancha) nakazano wrócić do Sewilli, ponieważ w Daimiel, które tylko o 22 mil od Madrytu leży, mieszkać mu niewolno.

Od poczęcia bieżącego miesiąca dawane tu są dla zabawy ludu co Niedziela i Swięte walki kogutów.

Intendent policyi w Barcelonie Ortiz oddalony został na początku bieżącego miesiąca, i mieysce iego obiął P. de Salles, Szwagier Barona Eroles. Zwyczayna ludność tego miasta 130,000 dusz wynosząca, pomnożyła się przez ok liczność, że wiele prześladowanych osób szuka ią w tem mieście schronienia, w krótkim czasie do 218,692 ludzi, tak iż od tąd zamyślaią już nikogo do tego miasta nieprzyymować.

Dey Algierski, który Hiszpanii, Niderlandom i Piemontowi woynę wydał, wysłał 15 zbroynych statków na morze.

*Z Londynu d. 13 Listopada.*

Krol iest zdrowszy, wszelako dla uniknienia zwrotu choroby nie będzie mógł czas iaki wyieżdżać.

We czwartek Poseł Amerykański rozmawiał z P. Canning, a wczoray mieli z nim naradę w kancelaryi spraw zagranicznych trzey koronni prawni urzędnicy.

Z Sierra-Leone nadeszły tu doniesienia pod d. 1 Sierpnia, które co do stanu zdrowia tey osady są nader zaspakaiaiące.

W nocy z d. 10 na 11 b. m. panowała potężna burza pod brzegami Angielskiemi, która przecież nie wiele szkód zrządziła.

Z Kalkuty nadeszły tu doniesienia do 8 Czerwca. Do 22 Maia niewielkie tam zrobiony postępy w woynie przeciw Birmanom.

Tuteyszy Lord Prezydent, P. Garrat, odprawił wiazd publiczny, u którego był potem obiad, na ktorym znaydowali się Xiążęta Jorku i Klarencyi, P. Canning, &c. Gazeta Goniec zapewnia, iż ten obiad daleko był okazalszy niżeli podczas wiazdu przeszłego Lorda Prezydenta, P. Waithman, gdzie znay-

dowało się tylka kilkunastu polityeznych fakcyonistów.

Podług odezwy Margr: Hasting z d. 11 Września założone będą na wyspie Malcie składy na wszystkie przechodowe towary, wyiąwszy wszelkiego gatunku zboże, mąkę i proch, od których przy wyładowaniu musi cło bydź opłacone, iednakże przy ich wywozie będzie zwrócone.

Pułkownik Gordon, rodem Szkot, wsparł iuż Greków przeszło 20,000 Fs.

Na okręcie Tygrys nadeszły tu doniesienia od Angielskiego wysłańca z Mexyku. — Do gospody Loyds należało także ztamtąd doniesienie, że Hiszpańska eskadra z 1 fregaty, 2 korwet i 5 kupieckich okrętów złożoney wsparła twierdzę St. Jean de Ullao świeżem woyskiem i ammunicyią. Liczbę znayduiącego się tam Hiszpańskiego woyska podaią iedne doniesienia 600, drugie 2000 głów. Gubernator tamteyszy, Jenerał Lemauer, nałożył na wszystkie okręty do Sacrificyos zawiiaiące, wielką opłatę. Mieszkaiący w Vera-Cruz Angielski Konsul prosił Admirała Halstead, aby dla zasłony kupieckich okrętów Angielskich kazał około tamecznych brzegow woiennemu okrętowi krążyć, tudzież pisał do gospody Loyds, aby poki teraźnieyszy stan rzeczy trwać będzie, nie kazała okrętom swoim zawiiać do Vera-Cruz, ale do Alvaredo.

Z Peru nie nadeszły dotąd nowsze doniesienia o tamteyszem położeniu rzeczy. Ucieczka w wysłanych przeciw Olanecie Hiszpanach tak była wielka, iż pułk Garony w iedney nocy 300 ludzi opuściło. Valdez nie mógł zatem takim sposobem osłabioną siłą na niego uderzyć. Oprócz tego Olaneta ma wielki wpływ w kraiu; duchowieństwo i znakomitsi mieszkańcy są za nim. Woyska iego pobieraią zupełny żołd, gdy tymczasem Hiszpańskie na połowie przestać muszą. Niezaprzeczoną iest rzeczą, że sprawa Hiszpanow przez opanowanie Callao i Limy, tudzież odpadnienie od sprawy republikanów Torre Tagles, znacznie się ulepszyła, lecz znowu przez oderwanie się Olaneta pogorszyła. Boliwar pozyskał czas do urządzenia woyska swoiego i ściągnienia do siebie nadesłanych posiłkow.

Mexykańska Gazeta *Sol* zawiera niektóre szczegóły o śmierci Iturbida. Człowiek ten nie myślał wcale o tem, co go istotnie spotkało. W ten czas nawet, gdy przez Jenerała Garza został uwięziony, był zupełnie spokoyny. Lecz d. 19 Lipca o godzinie 3 zpołudnia kazał mu Jenerał Garza przez officera zapowiedzieć, aby się na śmierć przygotował, iż tego ieszcze dnia będzie iako zdrayca oyczyzny rozstrzelany. Iturbide zmieszał się na takową wiadomość, lecz wkrótce się zpamiętał, i usiłował Jenerała Garza nakłonić, aby mu przynaymniey tyle zostawił czasu, póki rząd naywyższy nie odbierze wiadomości o iego położeniu. Ale gdy Jenerał Garza oświadczył, iż na to zezwolić, nie może, dopiero się gotował na śmierć i spowiadał przed X. Gutiarez, deputowanym z Tamaulipas. O godzinie 6 w wieczór wyprowadzono go na targowisko i 60 do 70 żołnierzy pod rozkazami Jenerała Garza otoczyło go na około. Tłumy ludu zachowały naywiększe milczenie. Na moment przed rozstrzelaniem kazał sobie Iturbide podać wody szklankę i zaledwo ią wypił, u-

klęknął i zalecał woy ku posłuszeństwo i przywiązanie do kraiu. Wyraził życzenie, aby śmierć iego stać się mogła dla kraiu uszczęśliwieniem, aby przestano nanięy, ieżeli bydź ma iego karą, i przyiacioł iego zachowano przy życiu. Gdy zakończył mowić, officer dał znak i Iturbide upadł zaraz bez duszy. Zwłoki iego zaniesiono do pobliskiego kościoła i nazaiutrz przystoynie pogrzebano. Gdy wiadomość o iego śmierci doszła do Soto la Marina, okręt, ktory go przywiozł, podniosł zaraz kotwice i odpłynął, tak, że wdowa po Iturbidzie pozostała na lądzie bez szeląga i nawet bez bielizny, gdyż wszystko znaydowało się na okręcie. Jenerał Garza zaopatrzył ią iednak we wszystkie potrzeby. O zdarzeniu tem miano iuz w Mexyku d. 27 Lipca wiadomość, ale lud nie wierzył, póki d. 5 Sierpnia nie nadeszło doniesienie od Jenerała Garza. Z znalezionych przy Iturbide listach pokazało się między innemi, że nawet w Mexyku miał zaufanego przyiaciela, który mu w długiem liście radził, że ieżeli kiedy osiągnie panowanie, aby wszystkich swoich przeciwników wytępił, gdyż to iest iedyny sposób utrzymania się na tronie.

Podług doniesień z Filadelfii pod d. 18 Października wdowa po Iturbidzie posłaną została z Mexyku do Louisiany.

*Z Stambułu d. 25 Października.*

( Z Dostrzegacza Austryiackiego. )

Niespodziewane przybycie Kapitana Baszy do Dardanellów i brak pewnych doniesień o poruszeniach i losie flott w ostatniey połowie Września i pierwszym tygodniu Października, nadały wiarę wieściom o wielkich klęskach, które flotty tak Turecka iako i Egipska poniosły. Ze admiralski okręt sam ieden bez żagli i masztów tu przybył, że Kapitan Basza albo na powietrze wysadzony został, albo się utopił, Ibrahim Basza lub Ismael Gibraltar, albo oba dostali się w niewolą, że nakoniec obie flotty aż do kilkunastu rozproszonych okrętów, zniszczone zostały. Wiemy teraz dokładnie, że to wszystko było zmyślonem.

Kapitan Basza po doznaney d. 27 pod Andros potężney burzy, powrocił na końcu Września z znaczną częścią swoiey i dywizyią Egipskiey flotty, którey druga dywizyia pozostała w odnodze Budrun, do portu Mitylene bez stoczenia żadney walki. Tam odebrał od Sułtana rozkaz udania się z naybardziey uszkodzonemi przez burzą okrętami do Dardanellów i oddania Ibrahimowi Baszy naczelnego dowodztwa. Po tym rozkazie odpłynął d. 4 Października z 14 do 15 okrętami z Mitylene i bez poniesienia naymnieyszey klęski przybył d. 7 do Dardanellow. Kr. Angielski Poseł, Lord Strangford, który d. 12 Paźdz. na kupieckim okręcie z Stambułu do Dardanellow odpłynął, dla udania się ztamtąd na fregacie Medyna w dalszą drogę do Tryiestu podróż, odwiedził d. 15 Kapitana Baszę na iego 3chmasztowym okręcie i długo z nim rozmawiał. (*) Otrzymał także przy tey okazyi od wielu na

(*) *Porownać tu należy umieszczony w Gazecie Powszechney list z Odessy pod d. 30 Października, który donosi: "W samem Stambule do 20 Października niemiano ieszcze o losie Kapitana Baszy pewności!,,* ( Przypisek Dostrzegacza Austryiackiego.)

Tureckiey flocie znayduiących się w niewoli officerow Greckich, z ktoremi podług własnego ich zeznania dobrze się obchodzono, ważne wyiaśnienia o prawdziwem biegu teraźnieyszey morskiey kampanii.

Podług doniesień z Smirny, które do 18 Października dochodzą, stała Ottomańska flotta po oddaleniu się Kapitana Baszy w liczbie 75 żaglow pod rozkazami Ibrahima Baszy pod twierdzą Mitylena na kotwicach, ktorą około 60 Greckich statkow od początku Października z pod skały Venetico zdawały się uważać. D. 6. nastąpiło między Tureckiemi i Greckiemi okrętami w wodach między Mitylene i Scio, a mianowicie pod przylądkiem Karaburnu, potężne z dział strzelanie, ktore cały dzień trwało bez żadnego iednak wypadku. W nocy z dnia 6 na 7 wypuścili Grecy palne swoie statki. Dwa poiedyncze okręty, Tunetańska polakra o 20 działach i bryg Egipski, które z Follieri, pod Smirną, złączyć się z flottą chciały, zapędzone przez wiatr zostały pod Grecką eskadrę. Podług doniesień Greckich obydwa przez palne statki zniszczone zostały, podług listów zaś z Smirny sami ich kapitani spalili. Nocna ta sprawa, którey huk dział i wysadzenie okrętow wzdłuż brzegow Smirny i daleko na morzu słyszane były, dała powód do rozmaitych wieści o zniszczeniu Tureckiey siły morskiey. (*) — D. 7 słyszano znowu w Smirnie mocne z dział strzelanie, które trwało do południa. Podług nadeszłych tu Tureckich doniesień utracili Grecy w tym dniu 10 okrętów. W rapportach swoich nie wspominaią wprawdzie o tey okoliczności, ale też nie piszą, aby z swey strony iakowe odnieśli korzyści.

Ze wszystkich tych doniesień okazuie się, iż do 8 Października nie zaszła żadna na morzu potyczka, w którey by flotta Turecka z tak wielką pewnością głoszoną klęskę ponieść miała. Niema nawet podobieństwa, aby i później takowa nastąpiła, ponieważ z Smirny do 18 Października nic o niey nie donoszą.

O przyszłym przeznaczeniu flotty Egipskiey niepewne tylko dotąd rozchodzą się wieści, i naypodobnieyszą do wiary iest, że połączy się pod Rodus i oczekiwać będzie dalszych rozkazow z Alexandryi lub z Stambułu. W każdym iednak wypadku zimować może w Kandyi, którą wyspę Basza Egipski zupełnie już podbił.

Lubo Ottomańskie flotty nie znayduią się wcale w takim stanie, w iakim

(*) *Przywiedziony wyżey list z Odessy wyraża: "Naoczni świadkowie palenia się flotty w nocy z d. 6 na 7 zgadzaią się, że niewiele okrętow uszło z tego powszechnego pożaru.*

*W podobnych, iakim iest ninieyszy wypadek, uczyniliśmy iuż dawniey uwagę, że urzędowe Greckie doniesienia (zobacz na końcu tego artykułu rapport Kapitana Miaulis) niezgadzaią się nigdy z rozpuszczanemi po Europie z prywatnych listow kłamstwami.— Gdy zbierzemy to wszystko, co Greckie doniesienie o zniszczeniach, ktore palne ich statki w teraźnieyszey kampanii zrządziły, zawieraią, tedy okaże się: że d. 27 Sierpnia spaliły pod Samos dwie Trypolitańskie korwety i bryg Tunetański. D. 10 Września pod Stanchio bryg Egipski, i Tunetańską fregatę czyli korwetę. W nocy z d. 6 na 7 Października Tunetańską polakrę i bryg Egipski. Ogołem 7 woiennych okrętow; lecz z zostaiącey pod bezpośredniemi rozkazami Kapitana Baszy flotty ani ieden okręt nie zaginął.* (Przypisek Dostrz: Austr:

ich bezpieczni pisarze bydź mienią, zaprzeczyć iednak niemożna, że teraźnieysza kompania, która, oprócz zniszczenia Ipsary, z tego wielkiego nieuskutecznienia siły działania, iakie tak wielkie uzbroienia zapowiadały, niemoże bydź zaspakaiąca dla Porty. Przyczyny uchybionego skutku dałyby się zaraz wyiaśnić, gdyby tu było do tego mieysce. Sami Grecy, choć też wszystko z dobrych powodów swey walecznośći przypisuią, wiedzą bardzo dobrze, iakiem okolicznościom winni są, że teraźnieysza morska wyprawa taki obrot wzięła.

---

*Z Przyiaciela praw pod dniem 29 Września (11 Października) Rapport Dowódcy Greckiey eskadry Miaulis z Ipsary d. 8 Październ.) podług nowego Kalendarza.)*

D. 5 Października rano dowiedzieliśmy się od przedniey naszey straży, że nieprzyiaciel poprzedzaiącego wieczora opuścił port Mitylene i krąży około przylądka Karaburnu. W skutku tego doniesienia wypłynęliśmy z wód Venetico, dla uważania nieprzyiaciela przy wypłynieniu z kanału Scio, lub ieżeliby niechciał z niego wypłynąć, uderzenia na niego. Gdy tego samego wieczora przybył do nas okręt Tatzy, pozostaliśmy przez całą noc przed kanałem, do którego dopiero nazaiutrz po rozdzieleniu na flottę przywiezioney przez okręt Tatzy żywności, wpłynęliśmy, lecz nie znaleźliśmy już nieprzyiaciela ani pod Scio, ani Czesme. Około godziny 10 przed południem postrzegliśmy go między Agnusen (na południu od Mitylene) i Karaburnu, który iak tylko postrzegł flottę Grecką, uchodził śpieszno do Mitylene. Popłynęliśmy za nim, podzieliwszy się na dwie dywizyie, z których iedna udała się przeciw Karaburnu dla dognania tylney nieprzyiacielskiey straży, a druga uderzyć miała na czoło iego linii, które rozciągało się od Karaburnu aż do Agnusern. Zbliżywszy się około godziny 5tey do flotty Tureckiey, rozpoczęliśmy nocną walkę. O godzinie 5 palne nasze statki Kapitanów Jędrzeia Filipango, Theodoraki Th. Vokon i Demetrego Kaloiani podsunęły się pod nieprzyiacielską flottę, iako to: Filipango pod fregatę, która iednak z utratą wielu ludzi, którzy w morze wpadli, uszła, a oba drugie pod Theodoraki i Koloniani pod bryg o 24 działach, i na tamten świat go przez spalenie wyprawili. Nieprzyiaciel uciekał potem w kierunku przylądka Sagri, dokąd wiatr go pędził. Strzelaliśmy bez ustanku do niego. Około godziny 9 Ipsaryiotski palny statek pod Kapitanem Konstanty dognał wielkiey korwety i tak dalece przytchnął do iey tyłu, że w 3 do 4 minut doszedł ogień do składu prochowego i korweta w pobliskości przylądka Kaloni niedaleko Mitylene wyleciała na powietrze, palny zaś statek tak dalece przez wyskok prochu był odepchnięty, iż dopiero na otwartem morzu zgorzał.

Nieprzyiaciel cofał się ciągle i równo z switem d. 7 znalazł nas w bitwie z Ottomańską eskadrą, którąsmy nie ustannie ścigali. Około wschodu słońca nasz palny statek pod Kapitanem Anastazem Rombotsi zbliżył się do korwety i udało mu się zachaczyć ią z tyłu, przez co zapaliły się liny i koniec okrętu. Lecz korweta była tak szczęśliwą, iż potrafiła palny statek zatopić, wszczęty ogień pompami ugasić i uyść zniszczenia. Scigaiąc nieprzyiaciela w iego ustępie do Mitylene przez cały dzień ogniem z naszych okrętów, zarzuciliśmy nakoniec między Scio i Ipsarą kotwicę, dla uważania dalszych iego poruszeń.

Podług zeznania Turków, którzy z na wpół spaloney fregaty, i zniszczonych bryga i korwety dostali się w nasze ręce, Topal Basza (dowódca admiralskiego okrętu) odpłynął d. 4 Października z 15 okrętami do Stambułu, i resztę flotty oddał pod rozkazy Ibrahima Baszy. Ten mieć ma zamysł zostawione w Kos i Bydrun woienne i przewozowe okręty do siebie ściągnąć i popłynąć z niemi na przezimowanie do Kandyi, a Tureckie okręty odesłać do Stambułu. Inni mniemaią, że Ibrahim Basza każe się Tureckiey flocie prosto z Kos do Koron i Modon odprowadzić; lecz za pomocą Boską spodziewamy się, a że ani do Suda, ani Modon i Koron nie dozwolemy mu doyść na zimowe leże.

(Patryiot *Miauli.*)

DODATEK DO № 96. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 1 GRUDNIA 1824 roku we ŚRODĘ.

*Z Wiednia d. 23 Listopada.*

J. C. Apostolska Mość raczył gabinetowym swoim pismem z d. 4 Listopada r. b. Sekretarzowi Kr. Bawarskiego poselstwa przy Dworze tuteyszym, Karolowi Gasser, udzielić krzyż kawalerski orderu Leopolda.

*Z Rzymu d. 4 Listopada*

Z początkiem roku przyszłego zacznie tu bydź wydawane nowe teologiczne pismo pod głowną redakcyią Kardynała Marchetti. Wydał on iuz przy powrocie Papieza Piusa VII pismo względem odnowienia wielu Swiętych Obrazow, a drugie o urządzeniu skarbu Papiezkiego, o dwu na pierwszy rzut oka oddzielnych przedmiotach, lecz zastanowiwszy się maiących z sobą zwiazek.

Wielki Xżę Toskański zebrany przez P. Nizzoli (Kanclerza Włoskiego konsulatu w Egipcie) zbiór starożytności Egipskich zakupił dla galeryi Florenckiey.

*Z Bruxelli d. 14 Listopada.*

Podług podanego z rozkazu J. K. M. drugiey izbie Stanów jeneralnych proiektu do ustawy znoszącey zupełnie handel niewolnikami, dopuszczaiący się takowego handlu ukaranemi bydź maią 15 toletnią publiczną pracą, pieniężną karę 10,000 ZH. i utratą okrętu. W dołączonem do tego proiektu Królewskiem poselstwie dołozonem oraz iest, iż w osadach przedsięwzięte zostały stósowne środki do przytłumienia takowego handlu.

Poseł nasz przy Dworze Francuzkim Jenerał porucznik Fagel bawi tu od dni kilku.

Wychodząca w Leodyium Gazeta Goniec ogłosiła plan powietrzney żeglugi, który znany Robertson miał ułożyć, lecz trudno, aby mógł bydź wykonany.

*Z Lizbony d. 27 Października.*

( Przez Paryz. )

Zamknięcie Królowey w pałacu Queluz; nakazany wyiazd Patryarsze z Lizbony, ktoremu iednak zadosyć nie uczynił; uwięzienie kilkunastu znakomitych osób i inne surowe środki nie były w stanie do poskromienia naszych zuchwalców. Uknowali bowiem nowy spisek, ktory onegday miał wybuchnąć. Mó-

wią, że większa część pułków naszych do tego spisku należała, którego cel ten sam był, co dawnieyszego, to iest zamordowanie Ministrów i zmuszenia Króla do złożenia korony na rzecz Infanta Michała. Jeden z spiskowych odkrył rzecz, i mnostwo szlachty, mnichów i officerów uwięziono i wtwierdzy Świętego Jerzego lub w wierzy Belem osadzono.

Trudno, aby rząd zwołać mógł Stany, które w tym miesiącu zebrać się miały, gdyż ze wszystkich stron okazuią się nieprzebyte przeszkody, które po większey części przez Patryarchę knowane bydź maią.

Rozkazem Królewskim dozwolonem iest oprócz żyta wprowadzenie z zagranicy 15,000 Majors pszenicy.

— Dnia 31. —

( Przez Anglią. )

D. 25 b. m. wybuchnąć tu znowu miał niebezpieczny spisek, ktoremu iednak baczność rządu zapobieżła. Nie mamy o nim dokładney wiadomości, ale z poiedynczych wyrazow wydanego w dniu 26 rozkazu dziennego, w ktorym pospolicie chwalona iest osada i straż zamkowa, wnieść można, iż należeli do niego officerowie i wiele znakomitych osób. Onegdaysza Gazeta tuteysza wyraża tylko: „Nie chcieliśmy dotąd nic o tem donieść, co tu w nocy z d. 25 na 26 b. m. zaszło i do wiele sprzecznych wieści powód dało, ponieważ nie byliśmy o prawdziwych do tego powodach uwiadomionemi. Teraz gdy powzięliśmy dokładną wiadomość, zapewnić naszych czytelników możemy, iż zaszłe w owey nocy poruszenie nastąpiło z powodu, iż rząd zmuszony został wydać rozkaz do uwięzienia kilkunastu osób, które uwiedzione rewolucyynym duchem nader zbrodnicze knowały intrygi. Teraz możemy bydź spokoynemi, gdy bezbożne owe zamachy odkryte zostały i należący do nich znayduią się w więzieniach. Będą oni niezwłocznie pod sąd oddanemi i winni odniorą zasłużoną karę. W pośród boleści, ktorą czuiemy, że ieszcze znayduią się wyrodni Portugalczykowie, ktorzy chcą publiczną spokoyność przerwać, iest dla nas pociechą, że donieść możemy, iż duch wszystkich korpusow osady tego miasta okazał się przy tem zdarzeniu takim, iakiego oczekiwać należało po woyskach Krolowi i oyczyznie wiernych. Sprawiły się wszystkie tak godnie, iż zasłużyły zupełnie na pochwałę, którą im Minister woienny publicznie oświadczył.„

*Z Sztokólmu d. 9 Listopada.*

Wczoray Królewic Następca tronu obchodził imeniny Nayiaśnieyszey swey Matki świetnym balem, na ktorym znaydowała się Rodzina Krolewska, pierwsi urzędnicy stanu i ciało doplomatyczne.

Bankiet, który Hr. Sommerhielm w przeszłym tygodniu dał na obchod rocznicy połączenia Szwecyi z Norwegią, zaszczycił także Dwor swoią obecnością, na ktorym znaydowało się do półtrzecia sta osób.

Stosownie do rozkazu Króla z warsztatu Karlskrony od 8 b. m. spuszczone zostały z zwykłą uroczystością nowy liniiowy okręt Karel Jan na 80 dział. i naprawione liniiowy okręt 80działowy Gustaw Wielki, i 44działowa fregata Kamilla.

Odebraliśmy tu niepomyślną wiadomość, że d. 14 z. m. wiele naszych okrętów zatopiło się pod brzegami Hollenderskiemi.

---

## Rozmaitości.

Na wschód od Kielc o milę drogi ku Bodżentynowi leży pagórek, Turka; formacyia tego pagorka iest zsepowna piaszczysta; wysokość iego 10 sążni, a powierzchnia około 2000 sążni kwadratowych wynosi. Jest między ludem podanie, że Turcy (lecz naypewniey Tatarzy), którzy Polskę nawiedzali, stali na tey górze obozem: iey nazwisko z tego zapewne źródła bierze swóy początek. Osobliwość ą tego pagórka iest, że w czasie wielkich powodzi lub mocnych wichrow odkrywaią się na nim różne starożytności i zabytki woienne, przyczem postrzegać można pokruszone urny i widoczne slady ludzkich popiołów: co jeszcze nadane iey od włościan mieyscowych przezwisko Góry Tureckiey usprawiedliwia. Przed kilku dniami nadesłano do Warszawy kilka takich znalezionych pamiątek, a mianowicie pieniążek srebrny (naypewniey Brakteat) zdaiący się mieć znak krzyża na sobie. Dwa paciórki szklane, ieden koloru żółtego, drugi zielonego. Różne srebrne i miedziane zapinki, znaki woienne i ozdoby rycerskie; do ostatnich należy mały srebrny na cal wysoki sześcian, podobny z kształtu do gałek, iakie na buławach były osadzane. Dawniey nieco włoscianie z okolicy, odkopali w tem mieyscu halabardy z siekierami, które przerobili, ze szkodą prawdziwą, na różne gospodarskie narzędzia. Jest dane staranie, aby na przyszłość w podobnych zdarzeniach, te zabytki za stósownem wynagrodzeniem, uratowane bydź mogły do zbioru iakiego starozytności.

Dziwactwa Anglików za daleko się czasem posuwaią. Przed kilku laty nieiaki Pan Powyss w Marolham niedaleko Preston, ogłosił, iż dawać będzie corok 50 funtów szterlingów dożywotniey pensyi temu, ktoby się podiął mieszkać 7 lat pod ziemią, nie widząc nikogo z ludzi, i aby przez cały ten czas pozwolił rosnąć paznokciom u rąk i nóg, oraz włosom na głowie i brodzie. Obowiązał się zrobić wygodny i obszerny pokóy pod ziemią oraz zimną łaźnię, tudzież dawać tyle książek do czytania i żywności, ileby chcący tam mieszkać żądał. Jeżeliby zaś mieszkaiący tam czego potrzebował, ma tylko pociągnąć za dzwonek i zaraz dostanie. Jakkolwiek dziwnem się to zdaie, znalazł się iednak taki człowiek, który się podiął dopełnić wszystkich warunków w podziemnem swoiem mieszkaniu, gdzie iuż 4 lata siedzi.

W dolinie góry Jura odkopano na 70 stop głęboko w ziemi leżący dzwon, ważący 180 cetnarów. Zachodzi domysł, iz niegdy zapadła się w tem mieyscu ziemia, a może z nią zapadł się i klasztor, na którego dzwonnicę natrafiono. Czynione są dalsze kopania.

Osobliwsza rzecz, iż Zakon Jezuitów, gdy w Europie zniesiony został, założył swoie siedlisko w Ameryce. W r. 1807 otworzył w Georgtown nowicyat, a w r. 1814 tak iuż był liczny, iż Bullą Papiezką zatwierdzony został. Teraz składa się z 26 xięży, 26 uczniów, z 14

nowicyuszów, 26 braciszków, i wysela Missyie do różnych okolic Ziednoczonych Stanów. W Maryland założona została pierwsza katolicka wysoka szkoła, ktora od r. 1805 zostawała także pod kierunkiem Jezuitów. Kongres wyniosł ten Jezuicki zakład na Uniwersytet, w którego różnych wydziałach udzielane bydź mogą wszelkie stopnie nauk we.

W teraźnieyszey chwili urzadzone są cztery wielkie przedsięwzięcia dla dokładniey.zego rozpoznania okolic biegunowych. Kapitan Parry ma zlecenie posuwać daley swoie odkrycia z lat 1819, 20 i 21, to iest starać się doyść ile możności daley drogą Lankastra niż w powyższych latach. Kapitan Lyon z poczęciem następuiącey wiosny rozpoznać ma północny brzeg Ameryki od zatoki Repulse aż do miedzianey rzeki i upatrywać, czyli nie znayduie się przeprawa. Kapitan Franklin ma zlecenie rozpoznać w tymże celu połnocny brzeg od rzeki Mackenzie aż do drogi Behringa. Nakoniec Kapitan Kotzebue popłynął z przeciwney strony drogą Behringa ku biegunowi północnemu. Wiadomo, że w pierwszey swoiey podróży odkrył iuż iego nazwisko noszącą ciaśninę, leżącą na północ od drogi Behringa. Teraz chce iśdź nią daley i przebydź lodowaty przylądek (naywyższy dotąd na północy znany punkt.) Smutną byłoby więc rzeczą, gdyby przy tylu ofiarach i natężeniach, iakich podobne podróże wymagaią, nie posunięto daley iak dotąd odkryciów.

## Teatr Narodowy.

Jutro we Czwartek dnia 2 Grudnia, daną będzie wielka historyczna Drama, wznowiona z dzieł A. Kotzebue w 5 aktach: *Kora* i *Alonzo*, czyli *Dziewice Słońca*. (Część pierwsza.)

*Dnia 29 i 30 Listopada 1824 r.*

**Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.**

| Korzec | 1. Zł. | gr. | 2. Zł. | gr. | 3. Zł. | gr. | 4. Zł. | gr. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| — *Pszenicy* | 11 | — | 10 | 20 | 10 | 15 | 9 | 15 |
| — *Żyta* | 6 | 15 | 6 | — | 5 | 15 | 5 | — |
| — *Jęczmienia* | 5 | 12 | 5 | 6 | 4 | 15 | 4 | 12 |
| — *Owsa* | 4 | — | 3 | 24 | 3 | 15 | 3 | 12 |
| — *Jagieł* | 16 | 15 | 16 | — | 15 | — | 14 | — |
| — *Grochu* | 6 | — | 5 | 24 | 5 | 15 | 5 | — |
| — *Rzepaku* | 15 | — | 14 | — | 13 | — | 12 | — |

## LOTERYIA KRAIOWA.

W 114 Ciągnieniu dnia 1 Grdnia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

58. 79. 26. 66. 5.

Przyszłe 115 Ciągnienie dnia 9 Grudnia r. b. przypada.

*W Gdańsku dnia 18 Listopada.*

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Pszenicy | od | Złp. | 410 | do | 600. |
| Żyta | — | — | 210 | — | 240. |
| Jęczmienia | — | — | 180 | — | 198. |
| Owsa | — | — | 162 | — | 180. |
| Grochu | — | — | 270 | — | 300. |

## UWIADOMIENIE.

Pani Le Dru ma honor uwiadomić Prześwietną Publiczność, iż po otrzymaniem pozwolenia od Wielkiey Rady Uniwersytetu Krakowskiego, d. 12 Listopada otworzy Pensyią dla Panien, w którey uczyć będzie tego wszystkiego, co stanowić może dobrą i świetną edukacyią.

Pani Le Dru przyymuie całe i poł Pensyionarki i Panny dochodzące. Pensyia iey znayduie się w kamienicy pod Nrem 549 w ulicy Floryianskiey naprzeciwko Hotelu pod Opatrznością.

## DONIESIENIE.

Sukcessorowie ś. p. Antoniego Morbitzera, chcąc pozostały po tymże znaczny i dobrze assortowany Skład roznych świeżo nadeszłych naynowszych Towarow iedwabnych i bawełnianych, niemniey Płócien, Gallanteryi, Porcellany i t. p. zupełnie wyprzędać, maią zaszczyt Prześwietną Publiczność zawiadomić, iż Skład ten w Kamienicy pod L. 236 przy Rynku głownym, w następuiący Poniedziałek, to iest: dnia 29 Listopada r. b. otwartym zostanie i Towary wzmiankowane w iak naymnieyszey cenie sprzedawane będą. — W Krakowie dnia 27 Listopada 1824.